

Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τα Μαθήματα του 2020 – Οι Καταλύτες, οι Ευκαιρίες και οι Προοπτικές του 2021

Το 2020 αποτέλεσε ένα έτος δοκιμασίας και καμπίης τόσο για την παγκόσμια, όσο και για την ελληνική οικονομία. Η πανδημική κρίση επιτάχυνε ραγδαία εξελίξεις που είχαν αρχίσει να διαμορφώνονται νωρίτερα, υποχρέωσε τα οικονομικά επιτελεία των κυβερνήσεων όλων των χωρών να ακολουθήσουν πρωτόγνωρες και σχεδόν αιρετικές, μερικούς μήνες πριν την πανδημία, πολιτικές παρέμβασης και, τέλος, οδήγησε στην ανάληψη συντονισμένων πρωτοβουλιών από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στους τομείς της υγείας και της οικονομίας, τις οποίες ουδείς ανέμενε τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον.

Ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, σε συνδυασμό με τη διαδικασία του Brexit, είχαν δημιουργήσει ήδη από τα προηγούμενα έτη ένα ανάχωμα στην τάση παγκοσμιοποίησης, όσον αφορά στην διασυνοριακή κίνηση προϊόντων και κεφαλαίων. Η πανδημία αποτέλεσε ένα ακόμη πλήγμα σε αυτήν την κατεύθυνση, καθώς διέκοψε προσωρινά όχι μόνο τις εφοδιαστικές αλυσίδες, αλλά, κυρίως, την ταξιδιωτική κίνηση, επιφέροντας ένα ισχυρό shock στους κλάδους του τουρισμού και των μεταφορών.

Παράλληλα, ο κόσμος μετά την πανδημία θα είναι πολύ περισσότερο ψηφιακός. Σε περιοχές τεχνολογικών εφαρμογών, όπως η εργασία από απόσταση και οι ηλεκτρονικές αγορές έλαβε χώρα μία συμπύκνωση ετών μετασχηματισμού μέσα σε μερικούς μόνο μήνες.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποφασίστηκε η έκδοση συλλογικού χρέους, για πρώτη φορά, με σκοπό την αντιμετώπιση μιας οικονομικής κρίσης, μέσω της συγκέντρωσης του ιλιγγιώδους ποσού των Ευρώ 750 δισ., ενώ, παράλληλα, τέθηκαν οι βασικές αρχές για την αξιοποίησή του, δίδοντας έμφαση στην πράσινη μετάβαση και στην ψηφιακή οικονομία.

Στην Ελλάδα, η πανδημική κρίση έγινε αισθητή, κυρίως, ως μια διαταραχή της εξωτερικής ζήτησης, όπως φαίνεται από την κατακόρυφη πτώση των εξαγωγών υπηρεσιών κατά 80%, σε ετήσια βάση, στο τρίτο τρίμηνο του έτους, γεγονός που αντανάκλα τη μεγάλη εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από την εισερχόμενη τουριστική κίνηση.

Η επιβολή των δύο lockdowns, την άνοιξη και το φθινόπωρο του 2020, φαίνεται ότι είχε διακριτές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα, κυρίως λόγω της μεγαλύτερης ενσωμάτωσης, από την πλευρά των επιχειρήσεων, των ηλεκτρονικών εργαλείων πώλησης (ζήτηση) και της τηλεργασίας (παραγωγή) και της μικρότερης επίδρασης του εισερχόμενου τουρισμού, το τελευταίο τρίμηνο του έτους, συγκριτικά με το δεύτερο τρίμηνο. Ένα σημαντικό μάθημα για τη μελέτη τόσο ισχυρών και αιφνίδιων shocks από τους οικονομικούς αναλυτές ήταν ότι η αξιοποίηση των δεδομένων κινητικότητας της κοινότητας (π.χ. Google trends) αποτελούν πιο έγκυρο και χρησιμότερο «πρόδρομο δείκτη» για την πορεία του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων και κατ' επέκταση του ΑΕΠ, σε σχέση με τους παραδοσιακούς δείκτες οικονομικής δραστηριότητας, οι οποίοι δημοσιεύονται με σχετική, χρονική υστέρηση.

Η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική που υιοθετήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση έλαβε άνευ προηγουμένου διαστάσεις, χωρίς ουδεμία υποχώρηση του αξιόχρεου του ελληνικού Δημοσίου, καθώς το κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου ακολούθησε πτωτική πορεία, υποστηριζόμενο από τη μη συμβατική, επεκτατική νομισματική πολιτική της ΕΚΤ. Τα δημοσιονομικά μέτρα της κυβέρνησης, σε συνδυασμό με την ισχυρή πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις, οδήγησαν σε σημαντική άμβλυση των

αρνητικών επιπτώσεων στη συνολική δαπάνη και στις θέσεις απασχόλησης στη χώρα μας. Ιδιαίτερα δε, η πιστωτική πολιτική που υιοθετήθηκε από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα οδήγησε σε μια εντυπωσιακή αύξηση του δανεισμού προς τις ελληνικές επιχειρήσεις που πλήττονταν από την πανδημική κρίση. Ως αποτέλεσμα, σε αντίθεση με την εξωτερική ζήτηση, η εγχώρια ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση, σημείωσαν άνοδο, σε ετήσια βάση, στο τρίτο τρίμηνο, κατά 1% και 4,4%.

Τέλος, σημαντικό χαρακτηριστικό της χρονιάς που φεύγει ήταν η επιτάχυνση της πορείας ανόδου των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, εξέλιξη που οφείλεται, μεταξύ άλλων, στη συγκράτηση των δαπανών τόσο από την πλευρά των νοικοκυριών, όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων, εξαιτίας των lockdowns και, κυρίως, της αυξημένης αβεβαιότητας για την απασχόληση, τα μελλοντικά εισοδήματα και τη ρευστότητα των επιχειρήσεων.

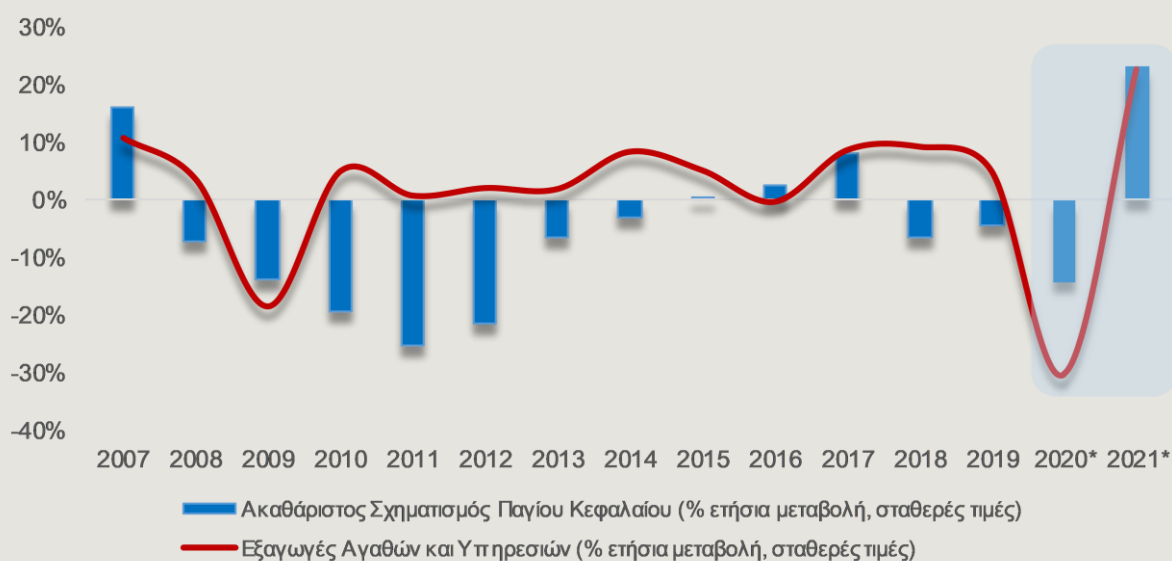
Ποιοί θα είναι όμως οι καταλύτες για την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας την επόμενη χρονιά; Πρώτον, ο βαθμός στον οποίο τα εμβολιαστικά προγράμματα θα απελευθερώσουν την ταξιδιωτική κίνηση και την ιδιωτική κατανάλωση, και δεύτερον, η ενεργοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης της ΕΕ-27 ("Next Generation EU", NGEU).

Η αποτελεσματικότητα του εμβολιαστικού προγράμματος, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις χώρες προέλευσης των τουριστών, θα προσδιορίσει το βαθμό ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας και της κινητικότητας του πληθυσμού. Κρίσιμη παράμετρος για τη σταδιακή επάνοδο του τουρισμού είναι η άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών και η υποχώρηση της ανάγκης κοινωνικής αποστασιοποίησης. Η επάνοδος στην κανονικότητα, σε αυτό το πεδίο, πιθανότατα να απαιτήσει περισσότερο χρόνο. Η επιστροφή των αφίξεων και των εισπράξεων από τον τουρισμό στο 50%-60% των υψηλών επιδόσεων του 2019 θα μπορούσε να θεωρηθεί εφικτός στόχος, εφόσον διαμορφωθούν ευνοϊκές συνθήκες, εξέλιξη που θα βοηθήσει σημαντικά στη σταδιακή εξομάλυνση του ελλείμματος εξωτερικών πληρωμών.

Η προοπτική πρόσβασης στα κεφάλαια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης, από το δεύτερο εξάμηνο του 2021, δύνата να ενισχύσει σημαντικά την αναπτυξιακή δυναμική της χώρας. Οι επενδύσεις που αναμένεται να πραγματοποιηθούν θα κατευθυνθούν κυρίως στην πράσινη και στην ψηφιακή ανάπτυξη. Συνολικά, κατά την περίοδο 2021-2026, η ελληνική οικονομία αναμένεται να ωφεληθεί με Ευρώ 32 δισ., εκ των οποίων Ευρώ 19,3 δισ. αφορούν επιχορηγήσεις και Ευρώ 12,7 δισ. αφορούν δάνεια με ευνοϊκό επιτόκιο και όρους. Ειδικά για το 2021, αναμένεται να αντληθούν με τη μορφή επιχορηγήσεων Ευρώ 2,6 δισ. περίπου από το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility, RRF) και Ευρώ 1,6 δισ., από την πρωτοβουλία REACT-EU¹, καθώς και Ευρώ 1,3 δισ. με τη μορφή δανείων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Αποτελέσματα Βάσης (base effects) και Καταλύτες Ανάκαμψης: Πόσο θα συμβάλλουν Επενδύσεις και Εξαγωγές στην οικονομική δραστηριότητα του 2021;

Πηγή: Eurostat, Υπουργείο Οικονομικών

Σημειώσεις:

1. Τα στοιχεία 2020 και 2021 είναι οι προβλέψεις του Κρατικού Προϋπολογισμού 2021.
2. Τα κονδύλια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εκτιμάται ότι θα κατευθυνθούν σε επενδύσεις κατά 70% της συνολικής κατανομής επιχορηγήσεων και δανείων για το 2021 (70% * 5,5 εκατ. ευρώ).

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2021, τα κονδύλια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εκτιμάται ότι θα κατευθυνθούν σε επενδύσεις κατά ποσοστό 70% της συνολικής κατανομής επιχορηγήσεων και δανείων για το έτος. Οι θετικές επιδράσεις του προγράμματος αναμένεται ότι θα είναι άμεσες, οι οποίες θα προκύψουν ως αποτέλεσμα των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν, αλλά και έμμεσες, μέσω των πολλαπλασιαστών της κατανάλωσης αλλά και των επενδύσεων. Σύμφωνα με την Ενδιάμεση Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, η προχρηματοδότηση από το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα ανέλθει σε 10% των συνολικών επιχορηγήσεων και δανείων, ενώ αναμένεται η απορρόφηση των κονδυλίων να σημειώσει επιτάχυνση προς τα τελευταία έτη της προγραμματικής περιόδου.

Η αποτελεσματική αξιοποίηση των κεφαλαίων αυτών αποτελεί μοναδική ευκαιρία για τη χώρα μας, όχι μόνο για να στηριχτεί η οικονομία μετά την τεράστια ζημία που προκάλεσε η πανδημική κρίση αλλά και για να προσαρμοστεί, με ταχύ ρυθμό, στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται. Το κυριότερο, όμως, είναι να καλυφθεί το επενδυτικό κενό που σωρεύθηκε, κατά την οικονομική ύφεση της περασμένης δεκαετίας. Η έγκαιρη απορρόφηση των κονδυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελεί καταλύτη για την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας και μπορεί να οδηγήσει τις πραγματικές επενδύσεις να προσεγγίσουν τη συμβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης στο ΑΕΠ το 2021. Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 1, και σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού, οι επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν με ετήσιο ρυθμό της τάξης του 23,2% και σε συνδυασμό με την αναμενόμενη αύξηση στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών θα αποτελέσουν τις ισχυρότερες συνιστώσες της αύξησης του ΑΕΠ την επόμενη χρονιά.

Τα κονδύλια του RRF, σύμφωνα τον Προϋπολογισμό του 2021, αναμένεται να προσθέσουν περίπου δύο εκατοστιαίες μονάδες (2,1%) στην αύξηση του ΑΕΠ το 2021. Παράλληλα, στο πλαίσιο των δράσεων του ΕΣΠΑ 2014-2020, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στους τομείς των μεγάλων έργων υποδομών (οδικά έργα, σιδηρόδρομοι, μετρό κ.λπ.), της επιχειρηματικότητας (κυρίως στους τομείς της μεταποίησης και του τουρισμού), της δημιουργίας απασχόλησης, της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της υγείας και της πρόνοιας και των έργων για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η πτώση της οικονομικής δραστηριότητας, κατά το τρέχον έτος, αλλά και τα μέτρα που έλαβε η Ελληνική Κυβέρνηση με σκοπό την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, όπως οι αναστολές πληρωμών φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, η μείωση της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος αλλά και η παροχή αποζημίωσης ειδικού σκοπού, προς τους εργαζόμενους των κλάδων που έχουν πληγεί από την πανδημία, η στήριξη των ανέργων κ.λπ., είχαν σημαντική επίπτωση και στα δημοσιονομικά μεγέθη της οικονομίας. Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2021, το πρωτογενές έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης, υπό όρους ενισχυμένης εποπτείας, εκτιμάται σε -7,2% του ΑΕΠ (Ευρώ 11,8 δισ.) το 2020 και -3,9% του ΑΕΠ (Ευρώ 6,7 δισ.) το 2021. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να ανέλθει στο 208,9% του ΑΕΠ το 2020, πριν εισέλθει και πάλι σε μια πτωτική πορεία το 2021, φθάνοντας το 199,6% του ΑΕΠ, ως αποτέλεσμα, κυρίως, της οικονομικής ανάκαμψης, δηλαδή της αύξησης του παρονομαστή του λόγου χρέος προς ΑΕΠ.

Το ερώτημα είναι κατά πόσο αυτή η προσπάθεια έχει οδηγήσει σε αύξηση των δημοσιονομικών κινδύνων. Θα πρέπει να διευκρινισθεί, καταρχάς, ότι το φαινόμενο των ελλειμματικών δημοσιονομικών ισοζυγίων, για το 2020 και των ελλειμματικών προϋπολογισμών, για το επόμενο έτος, συνιστά παγκόσμιο φαινόμενο. Παρά την επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, λόγω της πανδημίας και την αύξηση του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ το 2020, οι αποδόσεις των χρεογράφων της Ελληνικής Κυβέρνησης παρέμειναν σε πτωτική τάση, αντικατοπτρίζοντας το ευνοϊκό προφίλ του ελληνικού χρέους που χαρακτηρίζεται από χαμηλές χρηματοδοτικές ανάγκες, για τα επόμενα δύο χρόνια, μια μακρά μέση περίοδο λήξης και σταθερά επιτόκια. Η ζήτηση για ελληνικά ομόλογα από τους διεθνείς επενδυτές παραμένει υψηλή, καθώς η χώρα διαθέτει ακόμη ένα σημαντικό απόθεμα ρευστότητας, ενώ, παράλληλα, στηρίζεται από το έκτακτο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων, εξαιτίας της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP) της ΕΚΤ.

Εξελίξεις στο Ισοζύγιο Πληρωμών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2020, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε Ευρώ 9,4 δισ., διογκωμένο σημαντικά σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Συγκεκριμένα, την αντίστοιχη περυσινή περίοδο το ισοζύγιο τρεχουσών

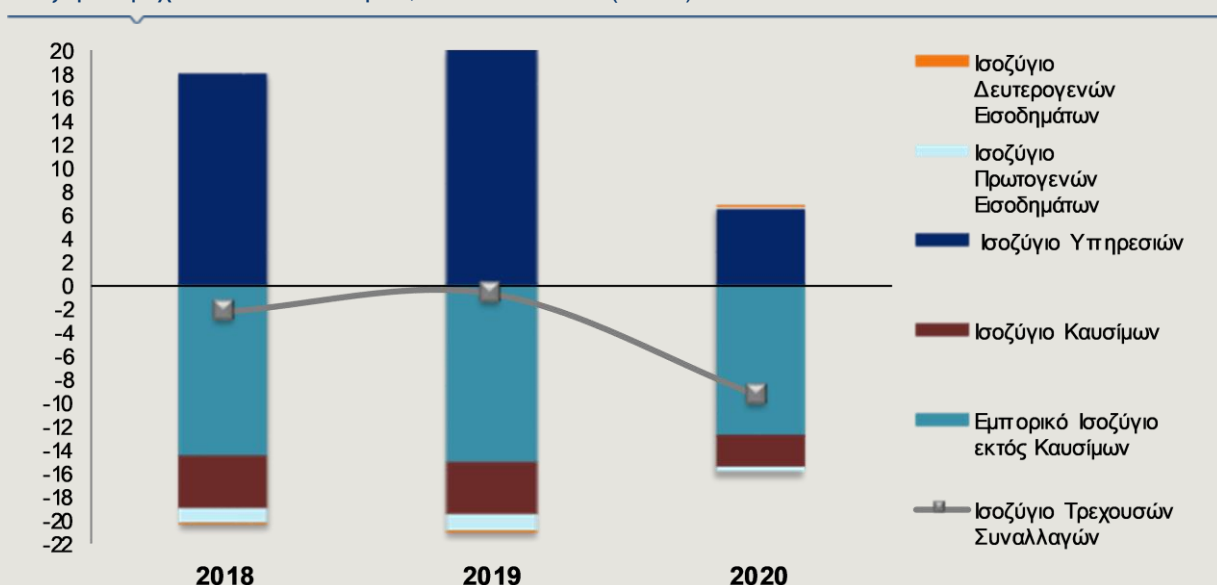
συναλλαγών είχε παρουσιάσει έλλειμμα Ευρώ 0,8 δισ. Η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται στην έντονη μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών, σε σύγκριση με τους πρώτους δέκα μήνες του 2019. Η μεταβολή αυτή αντισταθμίστηκε, εν μέρει, από την πτώση των ελλειμμάτων των ισοζυγίων αγαθών και πρωτογενών εισοδημάτων, καθώς και από το πλεόνασμα του ισοζυγίου δευτερογενών εισοδημάτων (Γράφημα 2).

Πιο αναλυτικά, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών μειώθηκε κατά Ευρώ 4 δισ., ή 20,3%, σε ετήσια βάση, λόγω της αντίστοιχης μείωσης των ελλειμμάτων του ισοζυγίου αγαθών εκτός καυσίμων, κατά περίπου Ευρώ 2,3 δισ. και του ισοζυγίου καυσίμων, κατά Ευρώ 1,7 δισ. Οι εισαγωγές αγαθών, τους πρώτους δέκα μήνες του 2020, μειώθηκαν συνολικά κατά 15,9%, σε σχέση με το ίδιο διάστημα πέρυσι και διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 39,2 δισ. Η εν λόγω πτώση προήλθε, πρωτίστως, από τη μείωση των εισαγωγών καυσίμων κατά 36,7%, σε ετήσια βάση, αλλά και από τη μείωση των εισαγωγών αγαθών εκτός καυσίμων κατά 8,6%, αντίστοιχα. Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 12,7% και διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 23,6 δισ. Η μείωση των συνολικών εξαγωγών αγαθών προήλθε, κυρίως, από τη συρρίκνωση των εξαγωγών καυσίμων, κατά 35,8% ή Ευρώ 2,7 δισ., ενώ οι εξαγωγές εκτός καυσίμων μειώθηκαν ηπιότερα, κατά 3,7%.

Επιπρόσθετα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών, την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2020, μειώθηκε σημαντικά κατά 67,6%, σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκε σε Ευρώ 6,5 δισ., έναντι Ευρώ 20,1 δισ. το ίδιο διάστημα πέρυσι. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, πρωτίστως, στη συρρίκνωση των εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες, κατά 77%, σε ετήσια βάση, ή Ευρώ 13,5 δισ., εξαιτίας της πανδημίας COVID-19 και των περιορισμών στις μετακινήσεις που επιβλήθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο. Επιπλέον, οι εισπράξεις από μεταφορές κατέγραψαν πτώση, ύψους Ευρώ 2,6 δισ., ή 18,3%. Τέλος, οι συνολικές εισπράξεις από υπηρεσίες μειώθηκαν κατά 45,5%, ενώ οι αντίστοιχες πληρωμές κατά 17,1%.

Πιο αναλυτικά, τον Οκτώβριο, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις (συμπεριλαμβανομένης της κρουαζιέρας) μειώθηκαν κατά 64%, σε ετήσια βάση, ενώ οι ταξιδιωτικές αφίξεις συρρικνώθηκαν κατά 65,6%. Συνολικά, τους πρώτους δέκα μήνες του έτους, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση μειώθηκε κατά 76,1%, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι, ενώ οι εισπράξεις, αντίστοιχα, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, κατά 77%. Σχετικά με την γεωγραφική κατανομή, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες της ΕΕ-27 μειώθηκε κατά 73,2%, ενώ μείωση κατά 80,4% κατέγραψαν οι τουριστικές αφίξεις από τις χώρες εκτός ΕΕ-27. Αντίστοιχη ήταν και η μείωση των εισπράξεων την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2020, σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2019, κατά 71,5% από τους κατοίκους χωρών εντός ΕΕ-27 και κατά 82,6%, αντίστοιχα, από τους κατοίκους χωρών εκτός ΕΕ-27.

Τέλος, το ισοζύγιο των πρωτογενών εισοδημάτων παρουσίασε έλλειμμα ύψους Ευρώ 477 εκατ., χαμηλότερο σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (Ευρώ -1,3 δισ.), ενώ το ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων κατέγραψε πλεόνασμα ύψους Ευρώ 168,6 εκατ., έναντι ελλείμματος Ευρώ 9 εκατ., την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, Ιαν.- Οκτ. 2020 (€ δισ.)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

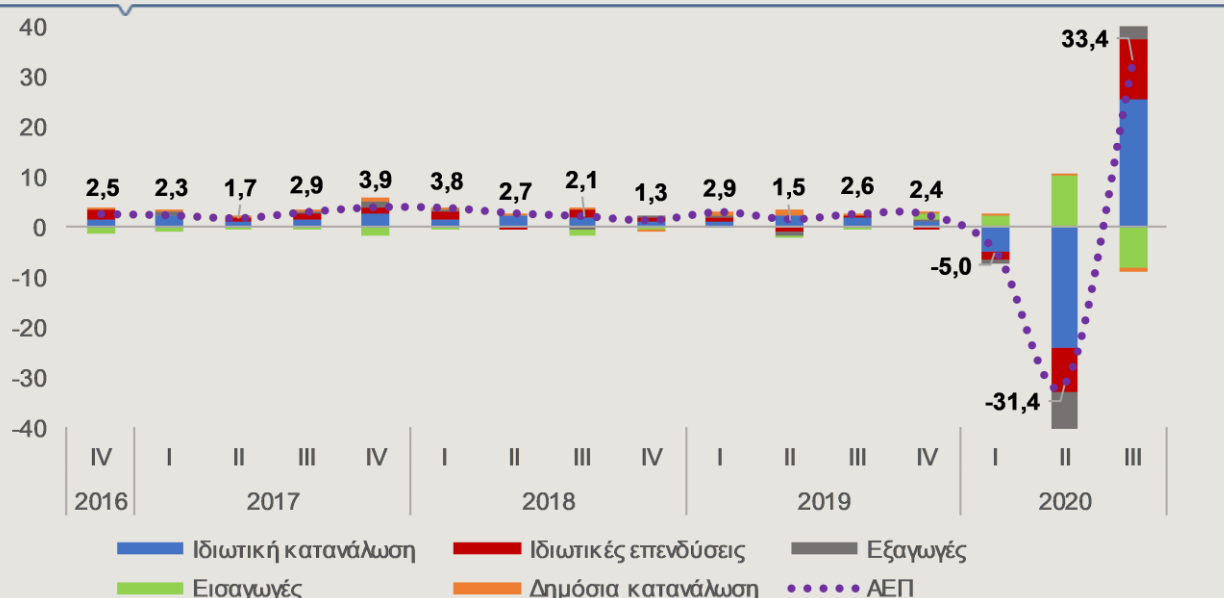
ΗΠΑ
ΑΕΠ

Σύμφωνα με την τρίτη (τελική) εκτίμηση του Bureau of Economic Analysis, στο τρίτο τρίμηνο του 2020, ο ετησιοποιημένος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ ήταν θετικός, της τάξης του 33,4%, έναντι μείωσης κατά 31,4%, το δεύτερο τρίμηνο και κατά 5,0%, το πρώτο τρίμηνο του έτους (Γράφημα 3). Η αύξηση του ΑΕΠ, το τρίτο τρίμηνο, η οποία ήταν ελαφρώς μεγαλύτερη από τη δεύτερη εκτίμηση, συνιστά μια ιστορική άνοδο, τη μεγαλύτερη από την έναρξη καταγραφής των στοιχείων της έρευνας, το 1947. Χαρακτηριστικό της έντασης της μεγέθυνσης της αμερικανικής οικονομίας είναι ότι η αμέσως μεγαλύτερη αύξηση του ΑΕΠ ήταν 16,7%, το πρώτο τρίμηνο του 1950, ήτοι το ήμισυ της τρέχουσας ανόδου. Η σταδιακή άρση των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, κατά τη διάρκεια του δευτέρου τριμήνου, σε συνδυασμό με την ισχυρή στήριξη της δημοσιονομικής και της νομισματικής πολιτικής οδήγησαν στη σημαντική αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, το τρίτο τρίμηνο.

Όσον αφορά στις επιμέρους συνιστώσες του ΑΕΠ, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Πρώτον, η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία συνιστά περί το 70% του ΑΕΠ και αποτέλεσε το βασικότερο πυλώνα του αναπτυξιακού προτύπου των ΗΠΑ πριν από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, αυξήθηκε κατά 41%, το τρίτο τρίμηνο του 2020, έναντι μείωσης κατά 33,2%, το δεύτερο τρίμηνο του έτους, με αποτέλεσμα η συμβολή της στη μεταβολή του ΑΕΠ να είναι θετική, της τάξης των 25,44 εκατοστιαίων μονάδων, έναντι αρνητικής συνεισφοράς κατά 24,01 εκατοστιαίες μονάδες, στο προηγούμενο τρίμηνο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση που έχει καταγραφεί, εξέλιξη που αποδίδεται τόσο στην ομαλοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας, όσο και στη σημαντική αποκλιμάκωση του ποσοστού της ανεργίας, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την πραγματοποίηση καταναλωτικών δαπανών που είχαν ανασταλεί το προηγούμενο τρίμηνο και κατά συνέπεια την αύξηση της ζήτησης. Υπενθυμίζεται ότι το τρίτο τρίμηνο του έτους, το μέσο ποσοστό της ανεργίας υποχώρησε στο 8,8% (εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία), έναντι 13%, το δεύτερο τρίμηνο και 3,8%, το πρώτο τρίμηνο. Επισημαίνεται ότι, κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2019-Φεβρουαρίου 2020, το ποσοστό της ανεργίας κυμαινόταν στο εύρος 3,5%-3,6%, καταγράφοντας επιδόσεις που αποτελούν χαμηλό 50 ετών.

Δεύτερον, η δημόσια κατανάλωση, η οποία μειώθηκε κατά 4,8%, συνέβαλε αρνητικά στη μεταβολή του ΑΕΠ, το τρίτο τρίμηνο του 2020, κατά 0,75 της εκατοστιαίας μονάδας, έναντι θετικής συνεισφοράς κατά 0,77 της εκατοστιαίας μονάδας, στο προηγούμενο τρίμηνο όταν είχε αυξηθεί κατά 2,5%.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3
Συμβολή των Συνιστωσών του ΑΕΠ (ετησιοποιημένη % μεταβολή)

Πηγή:
Bureau of
Economic
Analysis (BEA)

Τρίτον, οι καθαρές εξαγωγές συνέβαλαν αρνητικά, κατά 3,21 εκατοστιαίες μονάδες, στην οικονομική δραστηριότητα του τρίτου τριμήνου του 2020, έναντι θετικής συμβολής κατά 0,62 της εκατοστιαίας μονάδας, το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Αναλυτικότερα, ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών διαμορφώθηκε σε 93,1% (δεύτερο τρίμηνο του 2020: -54,1%), ενώ ο αντίστοιχος ρυθμός αύξησης των εξαγωγών διαμορφώθηκε σε 59,6% (δεύτερο τρίμηνο του 2020: -64,4%). Σημειώνεται η εξαιρετικά μεγάλη αύξηση στις εισαγωγές (110,2%) και στις εξαγωγές (104,3%) των αγαθών, ως απόρροια της ενίσχυσης του διεθνούς εμπορίου.

Τέταρτον, θετική ήταν η συμβολή των ιδιωτικών επενδύσεων στη μεταβολή του ΑΕΠ (11,96 εκατοστιαίες μονάδες), μετά από τρία διαδοχικά τρίμηνα αρνητικής συνεισφοράς, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 86,3%, το τρίτο τρίμηνο του 2020, έναντι μείωσης κατά 46,6%, το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Στη σημαντική αυτή αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων συνέβαλαν η άνοδος των αποθεμάτων των επιχειρήσεων (6,57 εκατοστιαίες μονάδες), των επενδύσεων εκτός κατοικιών κατά 22,9% (3,20 εκατοστιαίες μονάδες) και των επενδύσεων σε κατοικίες κατά 63% (2,19 εκατοστιαίες μονάδες). Οι επενδύσεις σε κατοικίες αυξήθηκαν σημαντικά, μετά από ένα τρίμηνο έντονης πτώσης, συνεπικουρούμενες από τη συνεχιζόμενη πτώση των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων.

Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ)

Πληθωρισμός

Σύμφωνα με την τελική μέτρηση της Eurostat, ο πληθωρισμός στη Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ) διατηρήθηκε, τον Νοέμβριο, στο -0,3%, σε ετήσια βάση, καταγράφοντας αρνητικό πρόσημο για τέταρτο διαδοχικό μήνα. Από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, ο πληθωρισμός έχει υποχωρήσει σημαντικά, παραμένοντας σε χαμηλά επίπεδα, ενώ υπολείπεται του στόχου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για διατήρηση του ετήσιου πληθωρισμού κάτω αλλά πλησίον του 2%, μεσοπρόθεσμα, στη ΖτΕ. Ο δομικός πληθωρισμός (ΔΤΚ εξαιρουμένων των τιμών της ενέργειας, καθώς και των τροφίμων, των ποτών και του καπνού) διατηρήθηκε, τον Νοέμβριο, σε οριακά θετικό έδαφος (0,2%). Σημειώνεται ότι, τον Ιούλιο, ο δομικός πληθωρισμός προσέγγισε τα επίπεδα στα οποία βρισκόταν τον Φεβρουάριο (1,2%), ήτοι πριν από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, αλλά, τους τέσσερις επόμενους μήνες, υποχώρησε σημαντικά. (Γράφημα 4).

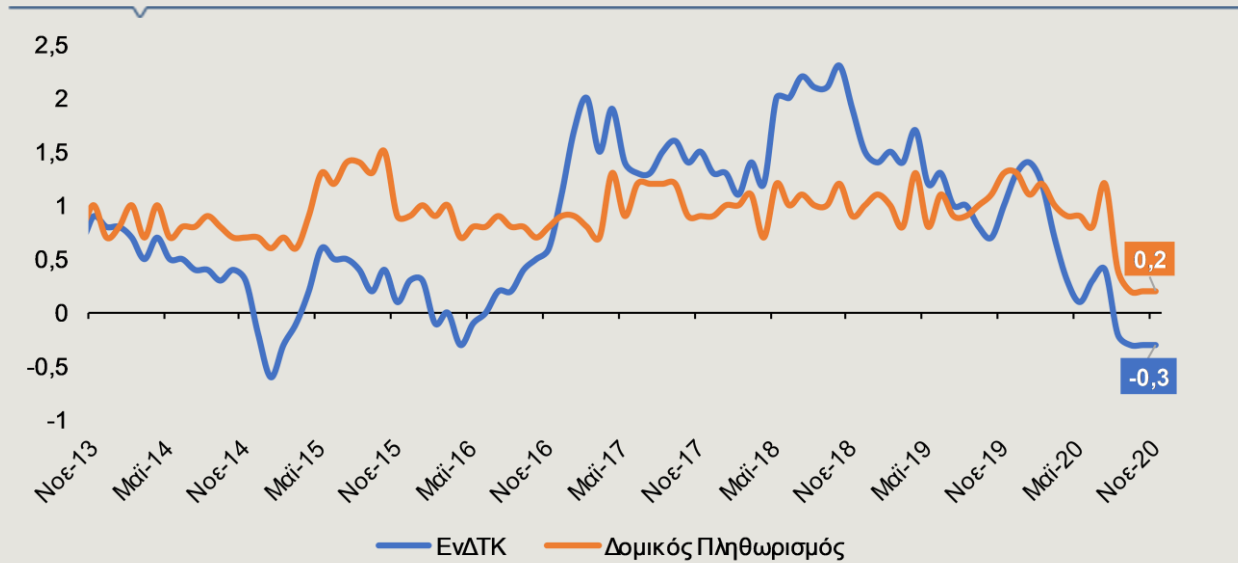
Η διαμόρφωση του πληθωρισμού στο -0,3% αποδίδεται στη σημαντική πτώση, σε ετήσια βάση, των τιμών της ενέργειας (-8,3%), ως απόρροια των χαμηλότερων τιμών του πετρελαίου, σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Οι τιμές των βιομηχανικών αγαθών εκτός ενέργειας κατέγραψαν μικρή μείωση (-0,3%), ενώ, αντίθετα, θετικό ρυθμό ετήσιας μεταβολής κατέγραψαν οι τιμές της κατηγορίας τρόφιμα-ποτά-καπνός (+1,9%), καθώς και οι τιμές των υπηρεσιών (+0,6%).

Οι υψηλότερες μετρήσεις του πληθωρισμού, σε ετήσια βάση, καταγράφηκαν στην Σλοβακία (+1,6%) και στην Αυστρία (+1,1%), ενώ οι χαμηλότερες στην Ελλάδα (-2,1%) και στην Εσθονία (-1,2%). Όσον αφορά στις μεγαλύτερες οικονομίες της ΖτΕ, ο πληθωρισμός στην Γερμανία υποχώρησε οριακά στο -0,7% (-0,5%, τον Οκτώβριο), ενώ στην Γαλλία αυξήθηκε οριακά στο +0,2% (+0,1%, τον Οκτώβριο). Σημειώνεται ότι σε οκτώ κράτη-μέλη σημειώθηκε υποχώρηση του πληθωρισμού τον Νοέμβριο, έναντι του Οκτωβρίου, αλλά σε έντεκα κράτη καταγράφηκε αρνητικός πληθωρισμός.

Κατά το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Νοεμβρίου, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο +0,3%, έχοντας καταγράψει σημαντική μείωση από τον Μάρτιο. Η υποχώρηση του πληθωρισμού στη ΖτΕ, κατά τους τελευταίους εννέα μήνες, αποδίδεται στην υποτονική ζήτηση και στην πτώση των τιμών του πετρελαίου. Είναι χαρακτηριστικό ότι, το πρώτο τρίμηνο, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά 3,9%, σε ετήσια βάση, ενώ, στο δεύτερο τρίμηνο, διάστημα κατά το οποίο υπήρξαν αυστηρά περιοριστικά μέτρα, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά 16%, καθώς το ΑΕΠ κατέγραψε ιστορική συρρίκνωση κατά 11,7% και 14,7%, σε τριμηνιαία και σε ετήσια βάση, αντίστοιχα. Επιπλέον, και το τρίτο τρίμηνο η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά 4,6%, σε ετήσια βάση. Παράλληλα, οι τιμές της ενέργειας κατέγραψαν έντονη πτώση, από το ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η μέση τιμή του πετρελαίου τύπου Brent, το χρονικό διάστημα Μαρτίου-Νοεμβρίου, διαμορφώθηκε κατά 30% χαμηλότερα από τη μέση τιμή του Φεβρουαρίου, μειώνοντας το ενεργειακό κόστος για τα κράτη-μέλη της ΖτΕ, τα οποία είναι καθαροί εισαγωγείς πετρελαίου. Όσον αφορά στο σύνολο του έτους, η μείωση της καταναλωτικής δαπάνης τόσο στο εσωτερικό περιβάλλον της ΖτΕ, όσο και στο εξωτερικό, οι χαμηλότερες τιμές τις ενέργειας και οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις των κυβερνήσεων αρκετών κρατών-μελών, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. μείωση ΦΠΑ), αναμένεται να ασκήσουν αποπληθωριστική επίδραση στον εναρμονισμένο ΔΤΚ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε πρόσφατη έκθεσή της (European Economic Forecast, Autumn 2020), εκτιμά ότι ο πληθωρισμός θα μειωθεί σημαντικά το 2020, ως απόρροια της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, προβλέπει ότι θα υποχωρήσει ο πληθωρισμός, από +1,2%, το 2019, στο +0,3%, το 2020, για να ανέλθει στο +1,1%, το 2021, καθώς η οικονομία της ΖτΕ θα ανακάμπτει.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

Εξέλιξη Πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ) και Δομικού Πληθωρισμού

Πηγή: Eurostat

ΑΓΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

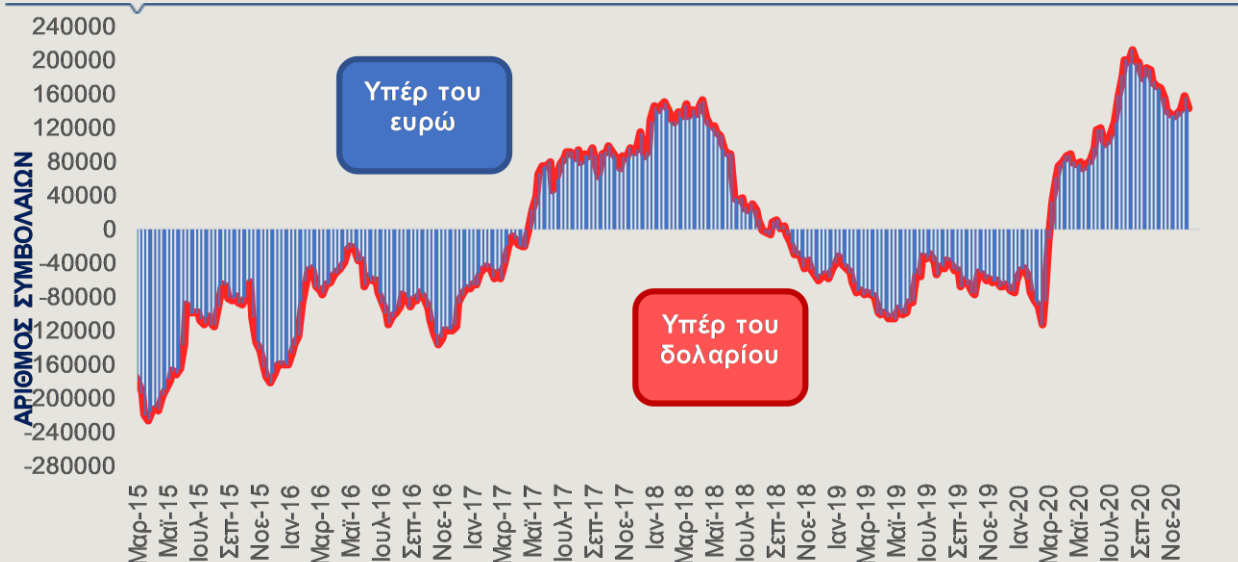
Ισοτιμίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις), στην ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο, διατηρήθηκαν θετικές, την εβδομάδα που έληξε στις 15 Δεκεμβρίου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") μειώθηκαν κατά 14.596 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα 141.833 συμβόλαια, από 156.429 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 5). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την πρώτη εβδομαδιαία μείωση που καταγράφεται από τις 17 Νοεμβρίου.

Ευρώ (EUR/USD) ► Η ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο, στις 28 Δεκεμβρίου, στην Ευρώπη, διαμορφωνόταν περί τα 1,2239 δολάρια, με αποτέλεσμα το ευρώ να σημειώνει, από την αρχή του έτους, κέρδη έναντι του δολαρίου (+9,2%), ενώ διαπραγματευόταν υψηλότερα κατά 18,3% από το χαμηλό που είχε καταγράψει στις 3 Ιανουαρίου 2017 (USD 1,0342).

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Specs θέσεις για μη εμπορικές/κερδοσκοπικές συναλλαγές

Πηγή: CFTC, IMM

Μετά από μήνες διαπραγματεύσεων, οι Ρεπουμπλικάνοι και οι Δημοκρατικοί κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με το νέο πακέτο δημοσιονομικής στήριξης της αμερικανικής οικονομίας. Το ποσό του δημοσιονομικού πακέτου ανέρχεται σε 900 δισ. δολάρια, με το μεγαλύτερο ποσοστό να κατευθύνεται σε επιδόματα και σε χρηματοδοτική στήριξη προς τις μικρές επιχειρήσεις. Η συμφωνία κρίνεται θετική, δεν λείπουν, ωστόσο, οι απόψεις που υποστηρίζουν ότι το ποσό του δημοσιονομικού πακέτου είναι ανεπαρκές. Υπενθυμίζεται ότι, στα τέλη Μαρτίου, είχε εγκριθεί δημοσιονομικό πακέτο ύψους 2,2 τρισ. δολαρίων, το μεγαλύτερο στην αμερικανική ιστορία, προκειμένου να στηριχθούν οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά από τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημικής κρίσης.

Ελβετικό Φράγκο (CHF) ► Το ευρώ εμφανίζει κέρδη, σε ημερήσια βάση, έναντι του φράγκου, κινούμενο στην περιοχή των 1,08851 φράγκων (28.12.2020). Το ευρώ σημειώνει, από την αρχή του έτους, κέρδη έναντι του φράγκου, της τάξης του 0,3%.

Βάσει των δημοσιευθέντων νομισματικών στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), την προηγούμενη εβδομάδα, πιθανολογείται ότι δεν υπήρξε παρέμβαση της στην αγορά συναλλάγματος για αποτροπή ενίσχυσης του φράγκου. Το ποσό των μετρητών που οι εμπορικές τράπεζες της Ελβετίας είχαν καταθέσει στην SNB αυξήθηκε στα 705,0 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα που έληξε στις 18 Δεκεμβρίου, από 704,9 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα μέχρι και τις 11 Δεκεμβρίου.

Στερλίνα (GBP) ► Η στερλίνα, στις 28 Δεκεμβρίου, εμφάνιζε αρνητική εικόνα, σε ημερήσια βάση, καταγράφοντας απώλειες τόσο έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (1,3550 USD/GBP), όσο και έναντι του ευρώ (0,90328 GBP/EUR). Σημειώνεται ότι, από την αρχή του έτους, η στερλίνα καταγράφει απώλειες κατά 6,8% έναντι του ευρώ, αλλά κέρδη κατά 2,2% έναντι του δολαρίου.

Επετεύχθη η ιστορική εμπορική συμφωνία μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από πολλούς μήνες έντονων διαπραγματεύσεων και ενώ ο χρόνος που απέμενε μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ήταν ελάχιστος. Παρά το ότι οι επιμέρους λεπτομέρειες της συμφωνίας θα αποτιμηθούν εν καιρώ, είναι βέβαιο ότι η συμφωνία συνεπάγεται χαμηλότερους δασμούς στο διμερές εμπόριο, σε σύγκριση με την περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις κατέληγαν σε αδιέξοδο και η εμπορική σχέση μεταξύ των δύο μερών ακολουθούσε τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Η συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου 2021, ενώ θα πρέπει να εγκριθεί από τα κοινοβούλια των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Όσον αφορά στη στερλίνα, η αβεβαιότητα σχετικά με το Brexit αποτέλεσε, τα χρόνια που ακολούθησαν το δημοψήφισμα, βασική αιτία διολίσθησής της έναντι των βασικών νομισμάτων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το βρετανικό νόμισμα, από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος, στις 23 Ιουνίου 2016 (αποχώρηση/παραμονή από την Ε.Ε.), έχει διολισθήσει κατά 8,5% έναντι του δολαρίου και κατά 17,8% έναντι του ευρώ.

Σε επίπεδο ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, το ασφάλιστρο κινδύνου (CDS-Credit Default Swaps), πενταετούς διάρκειας, στις 28 Δεκεμβρίου, διαμορφωνόταν σε 19,9 μ.β., από 20,0 μ.β., στις 21 Δεκεμβρίου.

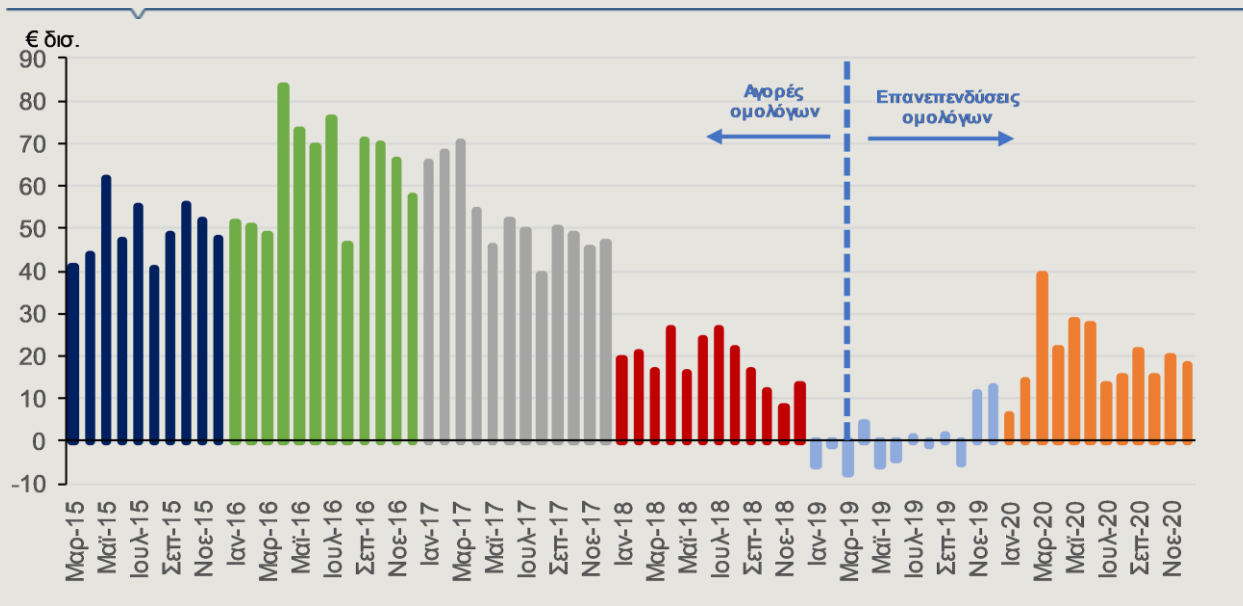
Αγορές ομολόγων – Χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Η αξία του χαρτοφυλακίου κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ (Γράφημα 6) που έχει προέλθει από την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (QE), για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου, διαμορφώθηκε στα Ευρώ 2,347 τρισ. Η ΕΚΤ προέβη σε αγορές καλυμμένων ομολόγων, αξίας Ευρώ 497 εκατ., σε πωλήσεις Asset-Backed Securities, αξίας Ευρώ 140 εκατ. και σε πωλήσεις εταιρικών και ασφαλιστικών ομολογιακών τίτλων, αξίας Ευρώ 47 εκατ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ, την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποίησε καθαρές αγορές, αξίας Ευρώ 15,7 δισ., στο πλαίσιο του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP), με τη συνολική αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου να διαμορφώνεται περί τα Ευρώ 752,3 δισ.

Στην ελληνική αγορά ομολόγων, το εύρος της απόδοσης του δεκαετούς κρατικού ομολόγου, λήξης 18 Ιουνίου 2030, με κουπόνι 1,5%, διαμορφωνόταν, τις πρωινές ώρες της 28^{ης} Δεκεμβρίου, περί το 0,63%. Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ομολόγου της Ελλάδας και του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) υποχώρησε στις 118 μονάδες βάσης. Παράλληλα, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας, ως σημείο αναφοράς του κόστους δανεισμού της Ζώνης του Ευρώ, διαμορφώθηκε στο -0,55% (Γράφημα 7).

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Εξέλιξη αγοραπωλησιών κρατικών ομολόγων ανά μήνα από την ΕΚΤ

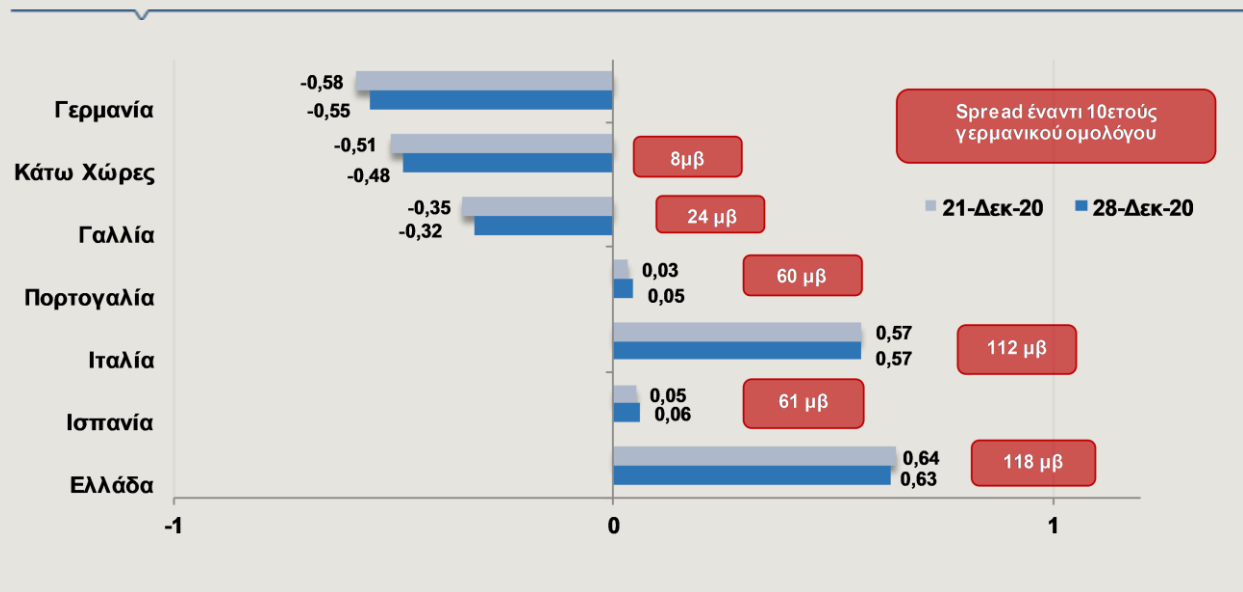
Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα, Alpha
Bank

Η άνευ προηγούμενου στήριξη που έχει παράσχει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στα κράτη-μέλη της Ζώνης του Ευρώ (ΖΤΕ) από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, μέσω των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης, έχει οδηγήσει τις ομολογιακές αποδόσεις τους σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων των κρατών-μελών της ΖΤΕ είτε βρίσκονται σε αρνητικό έδαφος, είτε βρίσκονται περί το μηδέν. Εξαιρέση αποτελούν οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων της Ιταλίας και της Ελλάδας, οι οποίες, ωστόσο, έχουν σημειώσει κατακόρυφη πτώση, μετά την έναρξη των αγορών ομολόγων από την ΕΚΤ, στα τέλη Μαρτίου, στα πλαίσια του έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP). Οι πρόσφατες αποφάσεις της ΕΚΤ να ενισχύσει με επιπλέον Ευρώ 500 δισ. τις αγορές ομολόγων, με αποτέλεσμα το συνολικό ύψος του προγράμματος να ανέρχεται πλέον σε Ευρώ 1,85 τρισ. και να επεκτείνει τη χρονική διάρκεια του προγράμματος τουλάχιστον μέχρι τον Μάρτιο 2022, καθιστούν σαφή την αποφασιστικότητα της ΕΚΤ να στηρίξει τις οικονομίες των κρατών-μελών της ΖΤΕ για όσο χρονικό διάστημα κριθεί απαραίτητο, διατηρώντας το κόστος δανεισμού τους σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Το δεκαετές ομόλογο της Πορτογαλίας, στις 28 Δεκεμβρίου, κατέγραψε απόδοση 0,05%, της Ισπανίας 0,06% και της Ιταλίας 0,57%. Η διαφορά απόδοσης του δεκαετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του γερμανικού μειώθηκε στις 60 μ.β., ενώ του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου υποχώρησε στις 112 μ.β. Τέλος, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου των ΗΠΑ διαμορφωνόταν στο 0,95%, στις 28 Δεκεμβρίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Αποδόσεις 10ετών ομολόγων (%) και spreads έναντι 10ετούς γερμανικού ομολόγου

Πηγή:
Bloomberg,
Alpha Bank

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

Ετήσια στοιχεία	2015	2016	2017	2018	2019	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2015)	-0,4	-0,5	1,3	1,6	1,9	
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,3	-0,5	1,9	2,3	1,9	
Δημόσια Κατανάλωση	1,6	-0,2	-0,1	-4,2	1,2	
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	0,2	2,3	8,1	-6,6	-4,6	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	5,0	-0,4	8,5	9,1	4,8	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	7,9	2,2	7,4	8,0	3,0	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	-1,7	-0,8	1,1	0,6	0,3	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) *	0,6	3,6	4,0	4,5	4,4	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	177,0	180,8	179,2	186,2	180,5	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-0,8	-1,8	-1,9	-2,9	-1,5	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2019	2020				Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές)
		Q1	Q2	Q3	Τελευταία διαθέσιμη περίοδος	
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	0,6	3,8	-7,4	-0,1	-1,3 (Ιαν.-Σεπ.)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	13,2	-12,4	-54,2	-14,3	-27 (Ιαν.-Νοε.)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	9,8	55,7	0,3		10,8 (Ιαν.-Σεπ.)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	0,9	1,5	-7,4	-1,6	-2,7 (Ιαν.-Οκτ.)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	54,2	51,0	40,0	49,3	42,3 (Νοέ.)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	105,4	110,7	91,8	90,8	91,0 (Νοέ.)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	103,6	108,6	87,6	86,9	89,2 (Νοέ.)	
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-19,8	-10,4	-31,1	-34,9	-48,3 (Νοέ.)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	-0,6	0,1	0,4	2,4	2,4 (Σεπ.)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	1,7	3,4	3,8	8,3	8,3 (Σεπ.)	
- Βιομηχανία	0,4	4,5	6,5	9,5	9,5 (Σεπ.)	
- Κατασκευές	-4,4	-3,7	-4,0	-4,7	-4,7 (Σεπ.)	
- Τουρισμός	3,8	3,7	1,9	11,7	11,7 (Σεπ.)	
Νοικοκυριά	-2,9	-2,9	-2,7	-2,5	-2,5 (Σεπ.)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	-1,6	-1,7	-1,7	-1,6	-1,6 (Σεπ.)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,4	-3,4	-3,0	-2,8	-2,8 (Σεπ.)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	0,3	0,4	-1,4	-1,9	-2,1 (Νοε.)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	7,2	6,5	4,1	3,2	3,2 (Γ' τρίμ.)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	17,3	15,9	17,0		16,1 (Σεπ.)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2015)	1,9	0,4	-14,2	-11,7	-11,7 (Γ' τρίμ.)	
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,9	0,2	-12	1	1 (Γ' τρίμ.)	
Δημόσια Κατανάλωση	1,2	1,4	-2,7	4,4	4,4 (Γ' τρίμ.)	
Επενδύσεις	-4,6	-3,2	4,6	0,3	0,3 (Γ' τρίμ.)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	1,6	-33,1	-44,9	-44,9 (Γ' τρίμ.)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,0	0,6	-12,9	-6,4	-6,4 (Γ' τρίμ.)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, IHS Markit

* Χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

¹ Το REACT-EU σημαίνει Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης και είναι μια πρωτοβουλία που συνεχίζει και επεκτείνει την απόκριση στην κρίση και τα μέτρα αποκατάστασης των επιπτώσεων της κρίσης που δρομολογήθηκαν μέσω της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού και της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού+. Θα συμβάλει στην επίτευξη μιας πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής ανάκαμψης της οικονομίας (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA_20_948).

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιονδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιονδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματος του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του